ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 ղրշ. վեցամսեայ 35 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 ղրշ. Վեցամսեայ 45 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7 Cons/ple.

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

,,زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՅԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամեն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամեն գրութիւն ետ չի տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 477 — "ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ — 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐԸ ՈՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐԸ

(ՖԷԹՎԱՃԵԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ)

Հայ գեղարուեստները անսովոր կերպով փայլուն շրջանի մը մէջ մտած կը գտնուին այսօր եւ Հայ գեղարուեստական տաղանդը — եւ է ժամանակէ աւելի պսակուած կը տեսնէ ինքզինքը, վերջին տասը տարիներուն մէջ, ուր ամբողջ աշխարհ իմացաւ, սորվեցաւ ու ծանօթացաւ իր բեղմնաւոր ու արդար յաջողութեանց համբաւին։ Զգելով մէկզի գրականութիւնը, մէկզի ձգելով բանաստեղծութիւնը՝ գեղարուեստի ա՛յդ ճիւղերը, զուտ նկարչութեան, արձանագործութեան, երաժշտութեան ու փորագրչութեան, գեղարուեստի ա՛յս ճիւղերը առնելով, մեզմէ իւրաքանչիւր անհատ մեծ գոհութեամբ մը պիտի տեսնէ այսօր որ, ինքն ալ, իր համայնքն ալ հետզհետէ շատ աւելի մեծ ու կարեւոր մաս մը ունենալու կը ձգտի ու կը յաջողի ալ, ընդհանուր գեղարուեստներու պատմութեան մէջ։ Գեղարուեստական շա՛տ հսկայ մանականութիւն մը ցոյց կու տայ այսօր Հայ տարրը Եւրոպայի ամէն կողմերը, ինչպէս նաեւ Ասիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ Ամերիկայի մէջ։ Ու Եւրոպացիք կամ Ամերիկացիք, օտարազգիները՝ մէկ բառով, կը զգան այս կէտը. կը զգան՝ յայտնի է՝ որովհետեւ արտակարգ յարգանք մը ունին այսօր անոնք Հայ գեղարուեստներուն ու Հայ գեղարուեստագէտներուն հանդէպ։

Հայ գեղարուեստներուն ու գեղարուեստագէտներուն նկատմամբ անոնց մէջ կատարուած ուսումնասիրութիւնները կը չատնան, կը ճոխանան, կ'առատանան հետզհետէ ու Հայը որ երբ երաժիշտ կամ երբ փորագրիչ գոնէ երեւութապէս շատ փոքր տեղ մը ունէր ասկէ առաջ աշխարհի երաժշտութեան, աշխարհի փորագրչական նրբին ու խորին արուեստներուն մէջ, այսօր յաղթանակներ կը տանի օտարազգի շատ մը մրցակիցներու վրայ։

Անուններ տալ չեմ ուզեր, այսքան խոշոր գիծերով կատարուած ու այսքան ընդհանուր տեսութեան մը մէջ։ Բայց քանի որ անհրաժեշտութիւնը կը ներկայանայ, անկարելի է չյիշել Էտկար Շահինը։ Շահինը՝ որ Վենետիկի մէջ Բաւլէթթի ծանօթ նկարչին աշակերտելէ վերջ, անցաւ Բարիզ իր խէալը իրագործելու. եւ այսօր՝ շնորհիւ չեմ գիտեր ինչի՛, իր հսկայ տաղանդի՞ն թէ իր առաջին վարպետին լուրջ ու կարող առաջնորդութեան, հասաւ արուեստագիտական այն նրբութեան ու բարձրութեան՝ որուն ցանկացող են շատ մը փառասիրութիւններ։ Ու ինքն է ամբողջ Ֆրանսայի եւ ըսե՛մ ամբողջ աշխարհի մէջ ալ, պղինձի վրայ փորագրչութեան առաջին վարպետը։ Իր նկարները որոնք հազիւ սպառուած՝ սպառելու ճակատագիրը ունեցած են միշտ, չարունակ կը փնտռուին ու կը գնահատուին անձերու կողմէ, որոնք չլսուած խնամքով մը, մասունքի յատուկ յարգանքով մը անոնց հաւաքածոները կը կազմեն։ Բայց քանի մը հատը միայն տեսնել կը բաւէ, գիծերու արագ արտադրութեան մէջ, անոնց ունեցած թարմ սորսուր, դէմքի ծամածռութիւններու՝ նայուածքի խորութիւններու մէջ անոնց ցոյց տուած անթիւ ու բազմազան զգացումներու հոլլը վայելելու համար։ Էտկար Շահինի պատկերներուն մէջ խնդացող մարդուն հետ գիտողին սիրտն ալ կը խնդայ, լացողին հետ կ'արտասուէ, տխուրին հետ կը տրտմի, ուրախին հետ կը հրճուի, անոր ամէն մէկ շարժումին հետ կը դողդղայ։

Ամբողջ կեանք, ամբողջ զգացում, ամբողջ արժէնութիւն ահա՛ գործը զոր կ'արտադրէ Էտկար Շահին։

Ու այսչափ ճոխութի արժանիք մը, այսքան զգայուն ու ա՛յսքան իրական ներկայացում մը կեանքին, Հայ արուեստագէտի մը կողմէ, մեծ առաձգութեան գտաւ աշխարհի մէջ։ Իր փառքն ու կարողութիւնը պսակուեցաւ ու նուիրագործուեցաւ ո՛չ միայն Բարիզի 1900ին նման միջազգային եւ ընդհանուր ցուցահանդէսներուն՝ այլ եւ մասնաւոր, զուտ գեղարուեստներու յատուկ ցուցահանդէսներու առթիւ ալ, ինչպէս 1901ին եղաւ Վենետիկ։

Անգին, գիծէն ու գրիչէն հեռու, թելի եւ խաղերու արուեստին, ձայներու միջոցաւ պատկերներ յօրինելու գործին մէջ նորէն Հայ արուեստագէտը կը յառաջանայ ու կը բարձրանայ։ Ալիքսանեան իր թաւջութակը գրկած՝ աշխարհէ աշխարհ, երկիրէ երկիր, քաղաքէ քաղաք կը շրջի եւ ամէն տեղ ուր կը շարժէ մատներն ու ճպոտը, գովասանքներ եւ ծափահարութիւններ կը խլէ որոտընդոստ։ Ալիքսանեան, երիտասարդ արուեստագէտ տաղանդը, Եւրոպայի առաջին թաւջութակահարը կը հռչակուի, եւ իր անունը ու իր փառքը կը հնչեցուի ամէն կողմ։

Նկարչութեան տարբեր ու տարբեր ճիւղերուն մէջ բարձրացած, յառաջացած տաղանդներու հոյլ մը ունի այսօր Հայը. ծովը, դէմքը, բրանը, դաշտն ու լեռը, անասունները բնդաներկով նկարող շա՛տ ճարտար մատներ տուած է ան՝ գեղարուեստի միջազգային աշխարհին։

Թողունք Շապանեանը որ կոչուած է ապագայի Այվազովսքին ըլլալու։ Դեռ անցեալները Պոլսոյ մէջ ալ գրուեցաւ կարծեմ, թէ Պոլսոյ Գեղարուեստից Վարժարանէն շրջանաւարտ նկարիչ մը՝ Արշակ Ֆէթվաճեան՝ Ռուսիոյ Պետերբուրգ քաղքին մէջ յիսուն նկարներու ցուցադրութիւն մը ըրեր է եւ իր գործերէն մէկ երկուքին համար 250–300ական ոսկի ար՝ժէք գնահատուեր է։

Նոյն՛ն փայլուն յաջողութիւն՝ Հայ արուեստագէտին համար։

Իսկ այս ամէնէն դուրս գեղարուեստներու ամէնէն դժուար ու կնճռոտ մէկ ճիւղին՝ արձանագործութեան մէջ Հայ տաղանդին ներկայացուցիչ՝ Փափազեա՛ն ահա ասիկ. Փափազեանը՝ Իզմիրցի այն երիտասարդը՝ որուն անունը դեռ շատ չէ լսուած պոլսական շրջանակներու մէջ ուր այնքան ցաւալիօրէն քիչ կը զբաղին գեղարուեստներով. բայց ատիկա ոչինչ կը պակսեցնէ իրմէ. որով հետեւ անիկա նոր մը ըլլալով հանդերձ ու իր բոլանդակ նորութեանը մէջ, չինած է արդէն իրեն պէտք եղածին չափ փայլուն համբաւ մը՝ իտալական եւ ֆրանսական գեղարուեստագիտական շրջանակներու մէջ։ Փափազեան՝ որ իր արուեստը սորվեցաւ Վենետիկի ակադեմիին մէջ, վերջին քննութեանց համար պատրաստեց գեղարուեստական օրինաց կատարելապէս համաձայն արձան մը, — մարդ մը՝ որ գնդակ կը նետէ, — եւ ա՛յդ իր առաջին արձանին համար իսկ մեծ գնահատումներու արժանացաւ ցուցահանդէսներու մէջ։

Հայ զարդանկարչութիւնն ալ փայլուն ներկայացուցիչներ ունի։ Ասիան Պէզիրճեանին անունը չի՞ բաւեր աշտօր իբր ապացոյց։ Եթէ ո՛չ՝ Մկրտիչ Ոսկինեանն ալ կայ անգին՝ նոր հասած զարդանկարիչ – արուեստագէտ մը, որ Վենետիկի մէջ կը գործէ։

* * *

Հակառակ անուն յտալու մտադրութեանս, այսքանը չկրցայ զանց առնել վերջապէս ապացուցանելու համար թէ Հայ գեղարուեստ արտակարգօրէն փայլուն շրջան մը բոլորելու վրայ է, շրջան մը՝ որ արժող գնահատութիւններու ու նիւթական եւ բարոյական վարձատրութիւններու կողմէ ալ աղքատ չէ բնաւ. ընդհակառա՛կը։

Ու այս ամէնէն ծանօթներէն վերջը դուրս անուանեցի, անծանօթ գեղարուեստական տաղանդներ շատ ունինք տակաւին սորված կամ սորվելու վրայ եղող, Գերմանիոյ մէջ, Իտալիոյ մէջ, Ֆրանսայի մէջ եւ Թուրքիոյ մէջ, աշխարհի չորս ծայրերը, ամէն տեսակ ակադեմիներու մէջ ցրուած։

Պոլսոյ Կայսր. Գեղարուեստից վարժարանին մէջ Հայ աշակերտաց յաջողութիւնները անցեալները թուեցին մայրաքաղաքիս բոլոր թերթերը։ Մեծ բաներ կը սպասուին այն առաջին կամ երկրորդ կարգին մէջ առաջին հանդիսանալու չափ մաքուր նկարներ արտադրող Հայ պատանիներէն։

Իբր ապացոյց մը Հայերուն մէջ, վերջին քանի մը տարիներու միջոցին անգի ունեցած գեղարուեստական սիրոյ արթնութեան մը, չպիտի կրնամ չյիշել նաեւ տպագրական նրբութիւնը որ մտաւ Հայ հրատարակութիւններու մէջ։ Այդ մասին պէտք է խոստովանիլ որ Վենետիկի Մխիթարեաններու տպարանն է միշտ առաջնութիւն ունեցողը։ Տպագրական գեղարուեստի տեսակէտէն կը խօսիմ միայն, եւ անշուշտ այդ պարագային Վիեննացի Հայերը իրենց տպարանին համար արհամարհանք մը չեն նրկատեր այս գնահատութիւն։ զոր կ'ընեմ «Բազմավէպ»ի հետ տպագրութեան հրատարակութեանց համար։ Անոնք թէեւ ունին իրենց թերութիւնները, թէեւ բացարձակապէս անթերի չեն եւրոպական նոյն կարգի հրատարակութեանց հետ, բայց վերջապէս, չէ՞ մի որ ամէն նոր սկսող գործ կատարեալ ու անպակաս չի կրնար ըլլալ։

Եւրոպական քանի մը թերթեր եւ մասնաւորաբար իտալական լրագիրներ շատ գոված են ու կը գովեն այդ յաջողութիւնները։

Հայ գեղարուեստներու նկատմամբ ասկից քանի մը ամիս առաջ Ֆրանսացի շատ կարող ու շատ անուանի ատենախօս մը փայլուն գնահատութիւն մը բրաւ Բարիզի մէջ Հայ գեղարուեստներուն համար։

Եւ գեղարուեստական աշխարհին մէջ Հայ տաղանդներու կողմէ ձեռք անցուած այս յաջողութիւններ կը հաստատեն անշուշտ թէ, վաճառականութենէն ու սեղանաւորութենէն դուրս, ընդհանուր գեղարուեստներու մէջ ալ, Հայը կարող է շատ ուշադրաւ եւ կարեւոր դիրքերու տիրանալ ու մեծնալ։

ԲԱՐՍԵՂ ՇԱՀՊԱԶ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՀԻՆ ԹԵԼԸ

Տարին տասներկու ամիս առ հասարակ, իսկ տարիէն այս եղանակին մէջ մասնաւորաբար՝ լրագիրներու մէջ կ'երեւան գրութիւններ, որոնց նպատակն է խօսիլ օտար վարժարաններ յաճախող հայ տղաքներու, կամ աւելի չիտակը՝ զանոնք հոն ղրկող ծնողքներու դէմ։

Այս տեսակ դանգատագիր յօդուածներ, լալկան թղթակցութիւններ կարդալու վարժուած եմ ես, ձեռքս լրագիր առնելու տարիքէս մինչեւ այսօր։ Ու կը համարձակիմ ըսել թէ յատուկ անուններու փոփոխութեամբ մը միայն՝ ասկէ քսան տարի առաջ գրուած այդ կարգի յօդուած մըն է պարզապէս այսօրուան հրատարակուածն ալ, վաղուան ու միւս օրուան հրատարակուելիքն ալ։

Միեւնոյն լուրը կը քաշեն շարունակ՝ օտար վարժարաններու դէմ ձայն հանողները։ Կ'ըսեն ու կը կրկնեն թէ հայ տղաքները օտար վարժարաններ ղրկելով՝ ասդին հայ դպրոցները պարապ կը մնան։ Ու ա՛յս իրենց բոլոր ըսածներուն մէջ միակ ճշմարտութիւնն է թերեւս, որու մասին ո՛ եւ է կասկած կարելի չէ հիմնաւոր նկատել. թուաբանական ամենապարզ հաշուով իսկ։ Միեւնոյն ժողովուրդէն երբ սա՛ չափ տղաքներ անդին կ'երթան, հարկաւ ա՛յնքան ալ կը պակսին ասդիէն կամ ամբողջէն։ Ու ասիկա հասկնալու կամ հասկցնելու համար մէկ անգամ միայն պնդելն իսկ աւելորդ է։

Օտար վարժարաններու դէմ գրուած բոլոր գրութիւններու մէջ անխտիր կը յայտնուի սա՛ դաւր թէ՝ տատանելով հայ տղաքներ կը պաղին, կ'օտարանան իրենց եկեղեցիէն ու համայնքէն։ Ասիկա ալ կը կրկնուի շարունակ, մայրաքաղաքի ինչպէս նաեւ գաւառի կարգ մը գրողներու կողմէ. թէեւ տակաւին ոչ մէկը դեռ կրցաւ իրապէս համոզել թէ ասիկա է իրողութիւնը։ Բայց որովհետեւ մտաւորերքին, մանաւանդ բաներու շատ խորունկը չնայող ժողովուրդին սիրտին ու խղճին կը դպչի աստանկ խօսք մը, կ'ընդունիմ թէ աղէկ գիտ մըն է այդ օգտագործական յանկերգը։ Անկէ անդին սակայն կուտ մը կարեւորութիւն չունի այդ խօսքը՝ իրականին մէջ, ո՛չ ալ պատ մը նշանակութիւն՝ արդար դատողութեան կշիռքին մէջ։

Ու եթէ վայրկեան մը կանգ առնուի հոս ու հարցուի թէ՝ ինչ ըսել կ'ուզուի «օտար վարժարաններ» խօսքով, պիտի պատասխանուի անշուշտ, — բողոքական կամ կաթոլիկ հայերու վարժարաններ։ Ու րիշ ատեն մէջ բերուած բան մը ըսած պիտի ըլլամ արդէն երբ յայտնեմ թէ «օտար»ին նշանակութիւնը սխալ սահմանուած կ'ըլլայ երբ բողոքական կամ կաթոլիկ հայը «օտար» անուանենք։ Չինացին օտար է, ատի կը հասկնամ. Զուլուն օտար է, այդ ալ ակներեւ է։ Իսկ հայը, ինծի համար, օտար չի կրնար համարուիլ, կաթոլիկ, բողոքական եւ կամ չեմ գիտեր ինչ դաւանութեան ըլլալուն համար։ Դաւանանքի, հաւատալիքի այսքան եւ ասկէ աւելի տարբերութիւններ կրնանք գտնել ֆրանսական ազգին մէջ, ինչպէս նաեւ Անգլիացիներուն կամ ուրիշ ո՛ եւ է ազգի քով որ կ'ուզէք օրինակ առնել։

Ու արդեօք Հայ ծնողք մը մե՞ղք գործած կ'ըլլայ երբ իր զաւակը կաթոլիկ կամ բողոքական վարժարան ղրկէ, ցորչափ համոզուած է թէ հո՛ն միայն իր տղան պիտի կարենայ ստանալ փափաքուած ուսում մը եւ կրթութիւն։ Նոյն իսկ այդ «օտար վարժարան»ներուն դէմ պոռացողները կ'ընդունին կարծեմ թէ երբ հայ ծնող մը կը փափաքի որ իր տղան լաւ ֆրանսերէն սորվի՝ Ֆրերներու դպրոցը յարմարագոյն տեղն է։ Դարձեալ, սխալուած ենք կարծեմ ըսելու թէ միսիոնարական վարժարաններն ալ Անգլիերէն լեզուին տիրանալու լաւագոյն ուսումնարաններն են։

Ահաւասիկ, ուրեմն ծնողք մը, որ համոզուած է թէ Ֆրանսերէն կամ Անգլիերէն սորվելու համար գերազանց առաւելութիւններն ունին բաթերային կամ միսիոնարին վարժարանը։ Ու օտար վարժարաններու դէմ գրողներն ա՛լ գիտեն թէ իրողութիւն մըն է այդ։ Ուստի կը հարցնեմ հիմա, տասնեակ պարագաներուն տակ ինչ ընելու էր Հայ ծնողք մը։

Գտնուին թերեւս ոմանք որ մասնաւոր նախապաշարումով մը, եւ ինչո՞ւ չընդունինք, մասնաւոր համոզումով մը՝ չուզեն օտար վարժարան ղրկել իրենց տղաքը։ Ըսելիք մը չունիմ ատոնց։ Նոյն ատեն ալ սակայն, նո՛յն տրամաբանութեամբ՝ իրաւունք ունինք խնդրել ու պահանջել սա՛ միւսներէն՝ օտար վարժարաններու դէմ խօսողներէն, որ քիչ մըն ալ ուրիշ կողմ դարձընեն իրենց ուշադրութիւնը, ու անանկ ուղղութիւնով մը զննեն իրերն, որմէ օգտուի հասարակութիւնը։

Հասկցուեցաւ, բացորոշապէս հասկցուեցաւ այլեւս թէ ինչքան խօսուի «օտար վարժարան»ներու դէմ՝ այնքան բազմաթիւ պիտի ըլլան հոն գիմող աշակերտներուն թիւը։ Ու կը կարծեմ թէ «մեր վարժարան»ներու այդ փաստաբաններն աւելի աղէկ ծառայած կ'ըլլան իրենց դատին եթէ սա՛ն քանի մը տարի ալ . . . լռեն ու բան մը չգրեն միւսներուն դէմ։ Արգիլուած պտուղին յաւիտենական օրինակը միտք պահենք, քանի արգիլես բան մը՝ ա՛յնքան հրապուրիչ կը դառնայ ան։ Կը փչես կրակին մարելու համար, բայց անզգալաբար ճիշդ հակառակը կը գործես, այդ ընթացքովդ նոյն իսկ կ'արծարծես զայն։

Ու այս վերջին կերպը կը թելադրեմ պարզապէս վերջ տալու համար այն շա՛տ անտեղի ու անօգուտ պայքարին համար, որ կը մղուի Հայ բողոքական ու Հայ կաթոլիկ դպրոցներու դէմ, մասնաւորապէս լրագրական սիւնակներու մէջ։

Ինչէ՛ն իրար անցնինք երբ աղէկ գործ մը կը կատարեն ուրիշներ։ Մրցինք աղնուօրէն։ Գործածենք պատուաբեր միջոցներ, թողլով քաշիլ հին թելը։

ՀԱՅԿ ԱԳՈՆՑ

,,ԾԱՂԻԿ"Ի ՀԱՐՑՈՒՄԸ

Սիրուա՞ծ ըլլալուն թէ սիրած ըլլալուն գիտակցութիւնը մարդս երջանիկ կ'ընէ։
Եւ ինչո՞ւ՝ երկու պարագային ալ։

ՓԱՅԼԱԿ

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Ես կը կարծեմ թէ անկեղծապէս սիրած ըլլալուն գիտակցութիւնը՝ մարդուն գերագոյն երջանկութիւններէն մէկը կ'առթէ։ Սիրողը, ամէն ատեն, ամէն պարագայի մէջ, ինքզինքը երջանիկ կը զգայ, այսինքն, իր սրտին ամէնէն մեծ հաճոյքը, գոհունակութիւնը կը զգայ, գոհունակութիւն՝ զոր չի կրնար ունենալ սիրուած մը։ Սիրուողը, միայն պիտի տեսնէ որ մէկը կը քծնի իր շուրջը, ու ատիկա՝ իր եսամոլութիւնը կը փայփայէ, — կ'ըսեն ոմանք։ Եւ սակայն, ենթադրենք թէ մէկը կը սիրուի անա՛նկ անձէ մը որմէ զզուանք կը զգայ։ Ան ատեն, սիրուողը, անոր արտայայտած սիրոյն կարեւորութի՛ւն իսկ չտալէ զատ, անկէ կը խորշի, անոր ներկայութիւնը չի պատճառեր

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

[75]

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

Ը.

Սիւզան միշտ զգուշացած էր տասնկ հանդիպումէ մը, որ շատ տաժանելի պիտի ըլլար իր սրտին, եւ երբ տեսաւ Պ. տը Վօնուալը, փախչելու բնազդական շարժումներով ետ քաշուեցաւ։

— Ձեր հօրը հրամանն է որ, օրիորդ, կը տեսնուիմ ձեզի հետ, ըսաւ Վօնուալ տխրութեամբ։ Այսու հանդերձ եթէ իմ ներկայութիւնս անհաճոյ է ձեզի, կ'երթամ հիմայ . . . Ներեցէք . . .

Բայց Սիւզան նշան ըրաւ իրեն։

— Կեցէ՛ք, ըսաւ, հաստատ կերպով։ Աղէ՛կ, շատ աղէ՛կ կ'ըլլայ որ տեսակցութիւն մը ունենանք երկուքս։ Լաւ։ Թիւն մըն է տիրեց։

— Օրիորդ, ըսաւ Վօնուալ, կ'ուզեմ միայն գիտնալ թէ ինչո՛ւ զիս անարժան կը նկատէք ձեր սիրոյն։

— Ի՞նչ ըսաւ։

Ըսաւ թէ դուք ձեր դատաւորն էք եւ ձեր գործերուն տէրը։ Հետեւաբար ձեզի կը դիմեմ դարձեալ։ Կը մտածեմ որ, օրիորդ, ձեր սէրը, հանդէպ ինծի, մեծ բան մը չէր արգելն, անանկ որ զայն վերցնելու համար միակ կասկած մը բաւեց . . . չըսեմ քմահաճոյք մը . . .

— Մի՛ ամբաստանէք զիս, պարոն։

— Ե՞հ, զ՞վ ամբաստանեմ հապա։ Խօսք, խոստում տուած էիք ինծի, սիրային երդումներ։ Եւ յանկարծ կ'իմանամ թէ, այդ ամէնուն հակառակ, որոշած էք ուրիշի մը տալ ինքզինքնիդ։ Ներեցէք, եթէ շատ յուզուած կը խօսիմ, օրիորդ, բայց, չափաղփնց կը սիրեմ ձեզ ու անկարելի է որ առանց վրդովուելու կարենամ լսել ձեր անդրդուելի վարմունքը։ Եւ կը խնդրեմ կը պաղատիմ եթէ սխալ հասկացողութիւն մը կայ մէջերնիս, բացատրութիւնը տանք, մէջտեղէն վերցնենք։

Սիւզան գլուխը շարժեց։

— Սխալ հասկացողութիւն մը չկայ մէջերնիս։

— Այն ատեն, զղջեցա՞ք զիս սիրելէ։

Սիւզան աչքերը մէկ կողմ դարձուց, առանց պատասխանելու։

Խեղճը կը սիրէ՛ր այդ երիտասարդը։

Քանի մը օրէ ի վեր բաւական տառապած էր արդէն, ու չէր ուզեր կրկնել նորէն իր վիշտերը . . .

— Պ. տը Վօնուալ, զիս կը սիրե՞ք

— Ձեզ կը սիրե՛մ, Սիւզա՛ն, ի՞նչ կ'ըսես։

Սիւզան մօտեցաւ իր սիրահարին, ռանեց անոր ձեռքերը եւ կամաց մը սեղմեց զանոնք, երիտասարդին ջիղերուն մէջ սարսուռ մը սպրդեցնելով։

— Պիտի աղաչէի քեզի որ ա՛լ հարցումներ չուղղես ինծի . . . Խոստովանիմ որ կը սիրեմ քեզ . . . կը սիրեմ, կը հասկնա՞ս, եւ առաջուընէ ա՛լ աւելի . . . Միայն թէ մոռցիր… Մեծ դժբաղդութիւն մը կը պատկի այս տան շուրջը ուր ընդունուած ես եւ որուն անդամը կը նկատէին քեզ. . Եւ այդ դժբաղդութիւնը, այդ անհեթեթ դժբաղդութիւնը իմ ամուսնութեանս չկատարուիլովը միայն կը հեռանայ։

— Սիւզա՛ն, ի՞նչ կ'ըսես . . .

— Ճշմարտութիւնը, բարեկամս։

— Խոստովանութիւնդ սխալ Վերջացուր գոնէ։

— Ձեմ կրնար։ Հոս մեզ ամէնուս համար մահու եւ կենաց գաղտնիք մըն է . . . Եւ հասկցիր թէ ո՛րքան կը սիրեմ քեզ, յայտնելով քեզի, այդ գաղտնիքին գոյութիւնը։

— Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ կը դառնայ կոր արդեօք։

— Աղէ՛կ երեսս նայէ, բարեկամ, եւ ըսէ ինծի թէ երջանիկ ըլլալու երեւոյթը ունի՞մ բնաւ . . . Դուն որ սովորութիւն ունէիր նայուածքս քննելու, ըսէ՛ հիմայ, աչքերս չե՞ն տեսներ որ կարմրած են, կարմրած են լալէն . . . Նայէ ձեռքերս . . . կ'այրին կոր տենդէն . . .

— Այո՛ Սիւզան, հիւանդ ես։

— Հիւա՞նդ, կը մեռնի՛մ կոր։

Ու նուաղեցաւ։ Վօնուալ գրկին մէջ առաւ զայն եւ ճակատը ու կուրծքը չփեց մինչեւ որ ինքզինքին եկաւ։

— Բարեկամս, ըսաւ աղջիկը, պատուոյդ վրայ խօսք տուր ինծի որ, աշխարհի վրայ ո՛չ մէկուն բան մը պիտի ըսես հիմակուան ըսածներուս նկատմամբ։

— Բայց, Սիւզա՛ն, կ'ուզեմ գիտնալ թէ ինչո՞ւ կ'ըլլան այս ամէնքը։

— Երբեք չպիտի գիտնաս։

— Եթէ դժբաղդութիւն մը կը սպառնայ քեզի, չե՞մ կրնար զայն հեռացնել։

— Ձե՛ս կրնար։

— Միսիտան շատ հարուստ է։ Ըսին թէ Թէնուառի դրամատունը շատ նեղ կացութեան մէջ կը գտնուի։ Ցետոյ ըսին թէ սխալ էր այդ լուրը։ Թերեւս իրա՞ւ էր։ Այն ատեն այս ամուսնութիւնդ Միսիտանի հետ, կ'երեւայ թէ նպատակ ունի . . .

— Կը սխալիս, բարեկամս . . . Հայրս զիս դժբաղդ ըրած պիտի ըլլար այդ պարագային . . . Մտածելն անգամ հայհոյել է իր անմեղութեան դէմ . . . Ցետոյ, եթէ ա՛տ ըլլար գաղտնիքը որուն վրայ կը խօսիմ, բնաւ ծածկելու պէտք չկար։

(Շարունակելի)

իրեն այն հաճոյքը զոր կը վայելէր երբ կը սիրէր մէկը, ու, նո՛յն իսկ, անկէ հեռանալու հնարք մը կը փնտռէ, միշտ կը զգուշանայ անոր հանդիպելէ։ Սիրողը, ուրեմն, սիրուողէն շա՛տ աւելի երջանիկ է։ Եւ եթէ սէրը փոխադարձ է, ո՜հ, այն ատեն, հաւատացէ՛ք, երջանկութիւնը կատարեալ է։

Վ. Ե. ԴԱՐԱԴԱՇԵԱՆ

* * *

Իմ մասիս, հարցումը քիչ մը շատ վերացիկ կը գտնեմ։ Առաջին առթիւ «Կի՞ն թէ այր ըլլալը աղէկ է»ի հարցումին փակցուած ձեւը կը ներկայանայ մեր մտքին։ Առանց սիրողի մը՝ արդէն սիրուողը գոյութիւն մը չէր ունենար, ինչպէս որ ներգործական բայը կրնայ միայն կրաւորական ձեւը ունենալ։ Եթէ ամէնքն ալ սիրուելու փափաքովը վառուէին, Աստուած չընէ, սիրողները որո՞նք պիտի ըլլային, ինչ կը նշանակէր սիրուիլը։

Բայց թէ սիրելը՝ գնահատել, սիրուիլը գնահատուիլ կամ գնահատուելու արժանիքը ունենալ կը հասկցուի գնահատողի գոյութիւն չունենալու պարագային անգամ, աւելի կը նախընտրեմ գնահատուելու արժանիք մը ունենալ՝ գէթ ինծի համար, քան գնահատել ուրիշի մը կարողութիւնը կամ մէկ բարեմասնութիւնը։ Քանի որ առաջին պարագային բան մը ունենալ է, մինչդեռ երկրորդ պարագային, ուրիշի մը կարողութեան վրայ ապրիլ ու մաշիլ է։

Թէ սակայն, սիրելը՝ համակրիլ պիտի ըմբռնենք ուրիշներուն, այն ատեն, սիրելը առաքինութիւն մըն է, քանի որ ուրիշի կեանքին վրայ բարերար ներգործութիւն մը ընել պիտի նշանակէր։ Բայց սէրը, ընտանեկան կեանքի կազմութեան համար առնելով, չ'արժեր սիրել՝ առանց սիրուած ըլլալու գիտակցութիւնը ունենալու եւ ոչ ալ սիրուիլ առանց սիրած ըլլալու։ Սիրել ու սիրուիլ։

ԱԿԻՒԼԻՆԷ

* * *

—Որն է աղէկը, սիրե՞լ է արդեօք սիրուելուն թէ՝ սիրուիլը՝ սիրելուն։ Առժամանակեայ եւ անցաւոր մէջ երջանկութիւն կա՞յ արդեօք։ Կրքի եւ բնազդական սիրոյ մէջ չէ որ պիտի գտնենք երջանկութիւնը։ Իւրաքանչիւր ոք միեւնոյն խառնուածքով չնն, ուստի, երբ մէկը՝ սիրելու գիտակցութենէն—չըսեմ երջանիկ կ'ըլլայ—հաճոյք կ'զգայ, ուրիշ մըն ալ սիրուելու գիտակցութենէն հաճոյք կրնայ զգալ։ Մինչ մանուկը սիրուելէ, փայփայուելէ կը խայտայ միեւնոյն ատեն զայն սիրողն ալ ինքզինք երջանիկ կը զգայ։ Վճռական պատասխան մը տուողը այդ հարցին, ամէն գնահատման արժանի է։ Եթէ բաղձնիր ըլլան, սիրուիլը առաւելութիւն ունի, չմոռնան կարդալ անգամ մը Աւետարանի սա տողերը թէ «այնչափ սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչ զի զորդին իւր միածին ետ»։ Եւ եթէ գտնուին ամանք՝ որ առաւելութիւնը տան սիրելուն, թող կարդան անոնք անգամ մը սա տողերը թէ՝ «Սիրեսցես զՏէր Աստուած ի յամենայն անձնէ քումմէ»։

ՑԻՐԱՅՐԻ ՈՄՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՃԱՊՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարական տագնապ մը տիրել սկսած է Ճափոնի մէջ ալ։ Արդի՝ Քացուրայի դահլիճին պաշտօնէ իյնալու մասին լուրեր մը կը հասնին. այդ առթիւ հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդուի.—

ԼՈՆՏՈՆ, 18 հոկտ.— Ճափոնական Քացուրա դահլիճին անկումը ապահով կը նկատուի։ Գրեթէ ամբողջ ճափոնական մամուլը եւ հանրային կարծիքը կ'ուզեն որ Մածուկաթա կոմսը անցնի նախարարութեան գլուխը։ Ու ասիկա ունի իր կարեւորութիւնը, որովհետեւ կոմս Մածուկաթայի նախարարապետ ըլլալովը ճափոնական քաղաքականութիւնը մեծ փոփոխութիւն մը կը կրէ։ Մածուկաթա շատ ջերմ աջակցող մըն է Ռուսիոյ, եւ ինքն է որ մէկ քանի ուրիշ անձերու գիտակցութեամբ հիմնած է Թօքիօի ռուսեւճափոնական ընկերութիւնը որ երկու կայսրութեանց միջեւ մերձեցում մը յառաջ բերելու նպատակը ունի։

Ամսոյս 4ին, այդ ընկերութեան մէկ գումարման մէջ, կոմս Մածուկաթա, էնոմոթօ դերկոմսին եւ կոմս Ինօէի հետ պնդեց թէ Ճափոնի համար անհրաժեշտ է ամրապնդել Ռուսիոյ հետ իր ունեցած բարեկամական կապերը, եւ առաջարկեց որ ընկերութեան պատուակալ նախագահ անուանեն Թօքիօի ռուսական դեսպանը Իւզւսկի Իզվօլսքի։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Անգլիական քաղաքական կեանքը իր սովորական կենդանութիւնը կը վերստանայ, խորհրդարանը իր նստաշրջանը վերաբացած ըլլալով հոկտեմբեր 16էն ի վեր։ Այս նստաշրջանի միջոցին կը սպասուի որ խորհրդարանական մեծ պայքար մը երեւան ելնէ, պայքար՝ որ դահլիճը անկման առաջնորդէ։ Այս անգամ երեսփոխաններու նկատողութեան պիտի յանձնուի Մր. Պալֆուրի կրթական օրինագիծը։ Այս օրինագիծը որ կառավարութեան կողմէ Երեսփոխանական Ժողովին յանձնուած էր արձակուրդներէն առաջ, կը ձգտի ամբողջովին վերակազմելու նախնական եւ երկրորդական ուսուցումը։ Անիկա կը ջնջէ 1870ի դպրոցական պայմանագրութիւնը, կը ջնջէ ընտրուած School Boardsները եւ այսպէսով հասարակաց կրթութիւնը առնելով քաղաքային իշխանութեան ձեռքէն՝ զայն կը յանձնէ ամբողջովին Անկլիքան Եկեղեցւոյն ձեռքերուն։ Ծրագիրը, բնականաբար, բուռն կերպով քննադատութեան առարկայ պիտի ըլլար, եւ ասիկա՝ ո՛չ միայն ազատականներուն եւ ոչ-միաբանականներուն կողմէ, այլ նոյն իսկ «միութենական ազատականներուն» կողմէ, որոնք մինչեւ հիմա, կառավարութեան հետ քալէ տուած էին։ Անցեալ շաբթու մէջ կռիւը մղուած է երկու մեծ ազատական պետերու՝ Սըր Ուիլիըմ Հարքուրդի եւ Մ. Ասքիթի կողմէ. Երկուքն ալ, մերժած են այդ ծրագիրը եւ ջատագոված ընտրեալ դպրոցական վարչութիւնները։ Սըր Հէնրի Ֆաուլըր, Լորտ Սբէնսըր, Մ. Օկիւսթին Պիրրըլ, Տօքթօր Սբէնս Ուաթսըն, Տօքթօր Ճոն Քլիֆֆօր, եւ տակաւին ուրիշներ, հաւասարապէս գործօն մասնակցութիւն մը ունեցած են այս պայքարին մէջ։ Այս անուններէն կ'երեւայ թէ՝ «կայսերական ազատական»ները եւ «ազատական»ները կը թուին մոռցած ըլլալ իրենց հին վէճերը եւ միացած են հոն՝ ուր խնդիրը տղոց դաստիարակութեան գլխաւոր հարցին վրայ է։ Աւետարանական ազատ Եկեղեցիներու ազգային Խորհուրդը, իր կողմէ, կ'ընդդիմանայ այս ծրագրին դէմ, եւ յայտարարած է թէ չպիտի ուզէ ընդունիլ այդ օրինագիծը։ Միեւնոյն բանը ըրած են նաեւ քաղաքապետական խորհուրդներէ շատերը։ Այս համայնական ընդդիմութեան առջեւ, նախարարութեան դիրքը շատ պիտի դժուարանայ։ Միւս կողմէ սակայն չի թուիր որ պատրաստ ըլլայ տեղի տալու։ Ամսոյս 9ին, Պիրմինկհէմի մէջ խօսած մէկ ճառովը Պ. Չէմպըրլէյն յայտարարած է թէ՝ օրինագիծը թերեւս մէկ քանի բարեփոխումներու կարենայ ենթարկուիլ, բայց նախարարութիւնը զայն ետ չպիտի առնէ բնաւ։ Նախարարութիւնը պիտի հրաժարի այն պարագային՝ ուր օրինագիծը մերժուի Խորհրդարանին կողմէ։ Քանի մը օր ետքը պատերազմական նախարար Մր. Պրոտրիք ալ միեւնոյն իմաստով բաներ մը խօսած է։ Մ. Պալֆուր եւս, անցեալ շաբթու արտասանած մէկ ճառին մէջ միեւնոյն սպառնալիքները ըրեր է։ Կ'արժէ գիտել որ օրինագիծը ջերմօրէն կը պաշտպանուի կաթոլիկ կղերին կողմէ, որ այս առթիւ, իր ուժը կը միացնէ Անկլիքան եկեղեցին։ Այսպէս, կարտինալ Վօկան, որ երբեք բարեկամ մը եղած չէ Իրլանտայի, գրած է Պ. Ճոն Ռէտմընտի, իրլանտական կուսակցութեան պետին, հրաւիրելով զայն որ նախարարութեան հետ քալէ տայ։ Թէպէտեւ Իրլանտացիները ծայրայեղօրէն կաթոլիկ են, եւ սակայն հաւանական չէ որ այդ հրաւէրին հետեւին։ Արդէն անիկա բուռն մերժում մը առարկայ դարձած է իրլանտական աչքառու երեսփոխաններէն մէկուն՝ Պ. Տավիթի կողմէ։ Բիչ ատենէն պիտի տեսնուի Երեսփոխանական Ժողովին մէջ որ Պ. Պալֆուր պէտք եղածին չափ ազդեցութիւն ունի՞ իր կուսակցութեան վրայ, քուէ տալ տալու համար օրէնքի մը որ ա՛յնքան մեծ ընդդիմութիւն մը գտած է բովանդակ երկրին մէջ։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բեդերսպուրկի Սէնթ-Քաթէրին եկեղեցւոյն կաթոլիկ կղերը կարգ մը դժուարութիւններու մատնուած է ներկայիս, զորս ռուս կրթական նախարարը յարուցած է իր դէմ։ Քաթերին Բ. կայսրէն արտօնութիւն ստացած ըլլալով չորս դասարաններէ բաղկացեալ դպրոց մը հիմնելու, յիշեալ կղերը անոր վրայ ուրիշ դասարաններ ալ աւելցուցած է, մէկ քանի տարիէ ի վեր, այն յուսով թէ կառավարութիւնը հաշտ աչքով պիտի նայէր անոնց. եթէ տեղեկանայ։ Երբ կրթական քննիչները հաստատեցին այդ նոր դասարաններուն յաւելումը, Նախարարութեան ուղղած իրենց տեղեկագիրներուն մէջ գանգատեցան կաթոլիկ կղերին դէմ, որ առանց կառավարական արտօնութեան ինքնիրենն բացած էր այդ դասարանները։ Եւ ահա այսօր, նախարարութիւնը ուժգնօրէն կը պահանջէ անոնց փակումը, որոնց մէջ կաթոլիկ կրթութիւն մը կը տրուէր, եւ կը հարկադրէ որ դպրոցը իր նախկին վիճակը վերադառնայ, նախապէս տրուած թոյլտուութեան մը համեմատ միայն չորս դասարաններ ունենալու համար։ Սէնթ-Քաթէրինի կաթոլիկ կղերը սակայն իր կողմէ ամենափոքր գանգատ մը չէ ըրած այն հալածանքին դէմ՝ որուն առարկայ կ'ըլլայ ռուս կառավարութեան կողմէ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Արժանթինի հանրապետութեան դեր-նախագահ Տօքթ. Նորպէրթ Քուիրնօ Քօսթա մօտ ատենէն Եւրոպա պիտի գայ, ինչպէս կը տեղեկանան իտալական թերթեր։ Տօքթ. Նորպէրթ Քուիրնօ Քօսթա ամէնէն առաջ Բորթուկալ պիտի երթայ, ուսկից թերեւս ուրիշ եւրոպական երկիրներ ալ անցնի։

★ Բարիզի մէջ, հոկտ. 16ին տեղի ունեցեր է Ֆրանսեւիտալական Ընկերութեան բաժնետէրերուն ընդհանուր մէկ գումարումը, որու միջոցին որոշուեր է լուծել ընկերութիւնը։ Ներկայ անդամները 31,541 բաժնե թուղթեր կը ներկայացնէին։ Այսպէսով,—կ'ըսէ Ճիօռնալէ տ'Իթալիա.— պաշտօնապէս կը մեռնի Ֆրանքօ-իտալական, եղբայրական հաղորդակցութեան իրագործումներով խճողուն շատ կարճ կեանք մը ապրելէ վերջ։ Այսպէսով կը ջնջուի նաեւ Թօրինոյի Պանքօ Սբոնթօին հետ գոյութիւն ունեցող պայմանագրութիւնը որ յուլիս 5ին կնքուած է։

★ Սերպիոյ Ալեքսանտր Թագաւորին փափաքն է բոլոր կուսակցութեանց պատկանող առաջնակարգ քաղաքագէտներու կարծիքը առնել, տիրող ներկայ նախարարական տագնապի մասին։ Այս նպատակով, հոկտ. 18ին, կէս օրէ վերջ, թագաւորական պալատին մէջ մեծ հաւաքում մը տեղի ունեցաւ, որուն հեռագրով հրաւիրուած էին տկանաւոր անձնաւորութիւններ։ Այս գումարման միջոցին ջանք եղաւ պարզել ներկայիս Սերպիոյ մէջ տիրող քաղաքական հանգամանքը, ի մասին ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան։ Այս պատճառաւ վերոյիշեալ գումարման միջոցին միայն տեղեկութիւններ հաւաքուած են, եւ ոչ մէկ որոշում չէ տրուած։ Ալեքսանտր Թագաւորը նոր դահլիճի կազմութեան մասին վերջին որոշումը իրեն կը վերապահէ, սակայն հիմակուընէ կարելի է ըսել թէ, նոր կազմուելիք դահլիճին ընթացքը, արտաքին քաղաքականութեան մէջ, միեւնոյնը պիտի ըլլայ։ Կը կարծուի թէ նախարարապետը՝ Վուիչ նոր դահլիճին մէջ առեւտրական նախարարի պաշտօնը պիտի ստանձնէ։

★ Ներկայիս Պելկրատի ռուսական դեսպանատան մէջ պաշտօնէութեան փոփոխութիւններ կ'ըլլան։

★ Պօէր զօրավարներուն Պերլին գտնուելուն առթիւ ուսուցչապետ Հասէտրը, որ Ռայխսթակին մէջ համագերման կուսակցութեան պետն է, ատենապանութիւն մը ընելով բասւ թէ գերման ժողովուրդը պատրաստ Պօէրներուն ի նպաստ 600,000 մարք հաւաքած է արդէն, եւ թէ ասկէց վերջն ալ պիտի շարունակէ, ըստ իր կարողութեան, նիւթական օգնութեան հասնիլ անոնց։ Զօրավար Պօթա սրտագին շնորհակալութիւն յայտնեց գերման ուսուցչապետին խօսքերուն։ Մտադրութիւն կայ, Գերմանիոյ մէջ այժմ գոյութիւն ունեցող Պօէրներուն օժանդակող ընկերակցութիւնը ընդ միշտ պահել։ Հիմակուընէ արդէն կարելի է ըսել թէ, Պօէրներուն ի նպաստ Գերմանիոյ մէջ հաւաքուած գումարները, Ֆրանսայի մէջ հաւաքուածներէն շատ աւելի են։ Իրաղեկ շրջանակներու մէջ կը հաւաստուի թէ պօէր զօրավարները Գերմանիոյ մէջ արդէն 260,000 ֆրանք ստացած են, մինչդեռ Ֆրանսայի մէջ միայն 90,000 ֆրանք եղած էր։

★ Հակառակ նախապէս գրուածին, պօէր զօրավարները Պերլինէն ուղղակի Լոնտոն չմեկնեցան։ Միւսին ալ չմեկնեցան պօէր զօրավարները։ Տէվէթ լա Հէ մեկնեցաւ, Պօթա եւ Տըլարէյ ալ Պրիւսէլ։ Պօէր զօրավարներուն Պերլինէն մեկնելուն ալ, համակրութեան բուռն ցոյցեր եղան։

★ Լիվըրփուլէն Սթանտարտի կը հեռագրեն թէ անցեալ օր քաղքին ամսուան երկաթուղիի սոսկալի արկած մը պատահելով, ճամբորդները գրեթէ ամբողջութեամբ զոհ գացած են արկածին։

★ Լատատեղեակ շրջանակներու մէջ հիմակուընէ խօսք կը տրուին անուններ բոլոր անոնց՝ որոնք պիտի արժանանան Նոպէլի մրցանակին։ Ինչպէս յայտնի է, այդ մրցանակը ամէն տարի գիտնականներին կը բաշխուի Սթոքհոլմի եւ Քրիստիանիայի մէջ։ Անուանեալ այդ անունները.— Մարքոնի (ճարտարութեան մրցանակ), Լորտ Լիսթըր, Ռոպերտ Քոխ եւ Պօղէլլի (բժշկութեան մրցանակ), Լէօն Թոլսթօյ, Պիերռօթ ն Պրօնսըն, Հէրպէրդ Սբէնսըր, Հէնրիք Սէնքիէվիչ եւ Կէրհարտ Հաուփթման (գրականութեան մրցանակ) եւ Տիկին Պերթա տը Սթնէր (խաղաղութեան մրցանակ)։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, չորեքշաբթի, շնորհուած կայսերական արտօնութեամբ, ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ ոչ-պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցաւ։

ՀԱԼԷՊԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.— Դրեցինք թէ Հալէպի նորընտիր կուսակալ Մէհմէտ պէյ իր պաշտօնատեղին հասնելով գործի սկսած է։ Մէհմէտ պէյի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանը կարդացուեր է անցեալ շաբաթ օրը, մեծ հանդիսաւորութեամբ, ի ներկայութեան Ատանայի եւ շրջակայից արտաքոյ կարգի ընդհանուր հրամանատար ֆէրիգ Ալի Մուհսին փաշայի, զինուորական միւս հրամանատարներուն, Բաղէշցայեց Պատրիարք Տ. Էմմանուէլ Թօմայի, եւ քաղաքային, զինուորական ու կրօնական բազմաթիւ պաշտօնատարներու։ Կայս. Ֆէրմանին ընթերցումէն վերջ, կուսակալը ճառ մը արտասաներ է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Կայս. Անձնական Թիկնապահ Ֆէրիգ Մէհմէտ փաշա երէկ դարձեալ քննութիւններ կատարեց Ղալաթիոյ կամուրջին վրայ եւ անոր պէտք եղած մասերուն նորոգութեան ու բարեփոխումներուն հաստատման համար անհրաժեշտ եղող զանազան նիւթեղէններ ստանձնարարեց։

ՆՈՐ ՇՐՋԱԲԵՐԱՆ.—Շերամի հւնտ եւ խոզակ հաւցնողներուն ու թութի ծառ տնկողներուն, ըստ չհրամանու ծախուն Նոր կանոնագրութեան երկու տեսակ շքադրամներ պիտի տրուին իբր վարձատրութիւն։ Այդ երկու տեսակ շքադրամներուն համար չորս օրինակներ պատրաստուած ըլլալով, անոնք այս անգամ, Հանր. Պարտուց վարչութեան կողմէ Երկրագործական Նախարարութեան ղրկուեցան անոնց նկատմամբ պէտք եղած օրինական գործողութեանց կատարման համար։

ՔԼՕՓՐԻՒԼԻՒ ԵՒ ԹՈՓՀԱՆԷ թաղամասերէն արտածուող ջինութեան քարերն հարիւրին երկու զինուորական .սպառազինման տուրք պիտի առնուի։

ԼԻԲԱՆԱՆ.—Լիբանանի կառավարչութեան պաշտօնատարները իրենց ամառնային կայանը եղող Պէյթիւթէտդինէն ձմեռնային կայանը՝ Պաապտա փոխադրուեր են եւ նոր կառավարիչ Մուզաֆֆէր փաշայի պաշտօնը վաւերացնող Կայս. Ֆէրմանը հոն պիտի կարդացուի։

ՕՍՄ. ԹԵՂԹԱԲԵՐՆԵՐ.—Ոստիկանութեան տնօրէնութիւնը խիստ կերպով պատուիրեց բոլոր պէտք եղած անձերուն, որպէս զի այսուհետեւ ոստիկաններ նաւահանգիստներու կամ պահականոցներու կամ մաքսատուներու մէջ ճամբորդներու օսմանեան քաղաքացիներուն վրայ բնաւ գիր չգրեն։ Մինչեւ հիմա «կէօրիւլմիւշտիր» կամ «գայտ օլունմուշտըր»ի նման արձանագրութիւններ շատ կ'ըլլային այդ թղթաբերներուն վրայ, ինչ որ բացարձակապէս արգիլուած է։

ՖԷՐԻԳ ՎՈՒՏՍ ՓԱՇԱ զերծովակալը որ ռումանական կառավարութեան հրաւէրին վրայ, Սուլինա գացած էր նոր ջրանցքին բացման ներկայ գտնուելու համար, այս անգամ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ դեսպան Իսխան Մավրոքորտաթօ ու աստուածն մինչեւ երբեք շաբաթ, վերջնականապէս կը մեկնի մայրաքաղաքէն։ Իսխան Մավրոքորտաթօ 14 տարիէ ի վեր Պոլսոյ յունական դեսպան էր։

Պ. ԿՎԻՆԷՐ իր քարտուղարին հետ առջի օրը այցելութիւն տուաւ Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Կրոսի եւ օգնական-տնօրէն Պ. Միւլէրի, որոնք ի պատիւ անոր հացկերոյթ մը տուին։

*** Երէկ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթօն Օգուանօ այցելութիւն տուաւ Պ. Կվինէրի։

*** Երէկ գիշեր աւստրիական դեսպանատան մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Կվինէրի։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին Ա. հարցաքննիչ դատաւոր անուանուեցաւ, Սըվազի նահանգին կեդր. նախնական դատարանին Բ. հարցաքննիչ դատաւոր Իպրահիմ էֆ., որուն յաջորդեց Լազիսթան գաւառին նախնական դատարանին հրաժարեալ հարցաքննիչ դատաւոր Զաքարիա էֆ.։

ԽՏԻՎԻԼ ընկերութեան «Իսմաիլէ» շոգենաւը Եգիպտոսի ծովեզերքէն մեկնած ըլլալով Դիպզաղէնի մէջ դարանթինա կը սպասէ։ Պոլիս հասնելուն, անոր մէջէն ելլելիք ճամբորդները հինգ օր բժշկական հսկողութեան տակ պիտի պահուին ըստ օրինի։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ նախորդ ընդհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ յառաջիկայ երկուշաբթի օրը վերջնապէս կը մեկնի մայրաքաղաքէն։ Այդ առթիւ, վաղը, ուրբաթ, իրեն ի պատիւ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Սէրքըլ տ'Օրիանի մէջ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան «Սէգիա» պահականաւը երէկ Դոնուբէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԽՈԼԵՐԱ.—Հոկտ 8ին Աղեքսանդրիոյ մէջ պատահած են խոլերայի 1 դէպք եւ 6 մահ, Դահիրէի մէջ 2 դէպք եւ 1 մահ. իսկ Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը՝ 78 դէպք եւ 68 մահ։

*** Խոլերայի ծագումէն մինչեւ հոկտ. սեպտ. 21 ամբողջ Եգիպտոսի մէջ պատահած են 28,948 դէպք եւ 32,894 մահ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Զինովիէվ «Բուպոնէց» պահականաւով Լիվատիա պիտի երթայ։

ՇՈՒԷՏ ՆՈՐՎԵԿԻԱԿԱՆ դեսպան Կոմս Սթէնպօքի կինը երէկ Բարիզ մեկնեցաւ։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԷՆ կը գրեն թէ քանի մը օրէ ի վեր քաղաքին շրջակաները տիրող երաշտութեան հակառակ, անցեալ առտու սոսկալի փոթորիկ մը ելեր եւ շատ մը անձրեւ տեղացեր է։ Փոթորկի պահուն մանր ընկոյզի մեծութեամբ կարկուտ ալ թափեր է։ Տուն մը ամբողջովին այրեր է կայծակէն։

ԴՈՒՄ ԴԱԲՈՒԻ ՀՐԴԵՀԻ մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին.—Կաչեխաճարա ծերծի իր կարասիները 600 ոսկիի ապահովագրուած է եղեր անգլիական «Քոմէրշըլ Իւնիըն» ապահովագրական ընկերութեան։ Ծերծի եւ կինը տան միջին յարկը քնացած են եղեր եւ փողոցէն պատահողներու ձայնէն միայն

Ա. ՄԱԹԷ

ՔՐՈՋ ՆԱԽԱՆՁ

Բ· ՄԱՍ

ԱՄՈՒՍՆՈՅՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ի.

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

«Կասթօ՛ն։ Հարկաւ հիմա բարկացած էք ինծի դէմ։ Կը հասկնամ։ Բայց ես ա՛յնքան յանցաւոր չեմ որքան որ կը կարծէք։ Ահաւասիկ նորէն Բարիզ վերադարձած եմ, պէտք է որ ձեզ տեսնեմ, խօսիմ ձեզի հետ եւ իմ բացատրութիւններս տամ, մէկ բառով, ձեր ներողութիւնը կը խնդրեմ, որուն կը կարծեմ թէ պիտի արժանանամ։ Ձեզի կը սպասեմ, այս իրիկուն, ճիշդ կէս գիշերին։ Թէլիսին, սպասուհիս, որ ձեզ շա՛տ լաւ կը ճանչնայ, դուռը պիտի բանայ։

ՆԻՆԱ»

Նինա այս տողերը գրած էր, Պէրթրանին թելադրութեամբը, առանց ո՛ եւ է դիտողութիւն մը ընելու։

—Լմնցա՞ւ, հարցուց Նինա։

—Գրեցէք նաեւ ձեր նոր հասցէն։

—Բայց ասիկա սիրային ժամադրութիւն մըն է պարզապէս։

—Չէ՞ք յուսար որ գայ անպատճառ։

—Եթէ մեռած չէ, այո՛։

—Ի՞ ուրեմն, ա՛յդ է պէտք եղածն ալ։

—Չեմ կրնար հասկնալ սակայն, Պէրթրան՝, սիկին Պէրթրան մը չի կրնար գրել ասիկա։

—Ընդհակառակը։

—Ընդհակառա՞կը, կրկնեց Նինա։

—Այո՛, պէտք է որ ամէնէն առաջ մարքիզը տեղեկանայ իրողութեան... եւ ձեզմէ՛, ձեզմէ միայն, իր սիրած մէկ կնոջմէն՝ որ իր բովանդակ փափկանկատութիւնն ու ճարտարութիւնը ի գործ պիտի դնէ այս առթիւ։ Դուք պիտի հանդարտեցնէք անոր բարկութիւնը, եւ պիտի հասկցնէք իրեն թէ ալ պիտի չկրնայ ձեզ փնտռել, եւ տեսակցիլ, եւ թէ վերջապէս իմ եւ տեւէս չպիտի իյնայ։

—Ա՛հ, բայց ո՛չ, անիկա ձեզ պիտի սպաննէր այն ատեն, ինչպէս որ ձեր բարեկամը՝ Ռիշարը սպաննեց։

Պէրթրան թեթեւ մը ժպտեցաւ։

—Բայց մօտիկ պիտի ըլլա՞ք ինծի, սատեց Պէրթրան ուժգնութեամբ։

—Այո՛, այո՛, հաւատարմապէս։ Բայց անխնամ գրուեցաւ նամակը, պէտք է որ ուրիշ կերպով գրեմ։

—Դանդաղելու չի գար։ Պէտք է որ այս գիշեր անպատճառ գայ, հակառակ պարագային՝ վաղը արդէն իսկ ուշ է, եւ յետոյ անոր համար գիշերը ընտրեցի որպէս զի մարդ չտեսնէ անոր հոս գալը։

—Բայց եթէ այս նամակը ուրիշին ցուցնէ, ուրիշ բան պիտի կարծեն։

—Բաւական է որ ես չեմ կարծեր։

—Եւ յետոյ, կը վախնամ որ բռնադատէ զիս...

Ու ժպտեցաւ։

—Բայց ինքզինքնիդ պիտի պաշտպանէք դուք, սիրելի Նինաս։ Այդ տեսակցէտով կը վստահիմ ձեզի, եւ ա՛յնքան որ ընծրիքէն վերջը պիտի մեկնիմ ես, եւ առաւան ժամը երկուքին միայն պիտի վերադառնամ։

Եւ գլուխ գլխի ճաշեցին զուարթօրէն։

Նինա ուրախ էր։ Բայց եթէ սա մարքիզին հետ ժամադրութենէն յաղթական դուրս ելնէ՞ր։ Ա՛լ ամէն երջանկութիւն ձեռք ձգած պիտի ըլլար։

Պէրթրան իր կարգին շատ ողեւորուած կ'երեւար, եւ դուրս ելած իր միտքն ամփոփուածութենէն։

Ընթրիքէն վերջը թէյ խմեցին։

Բաժնուելու ժամը եկած էր. Պէրթրան ձեռքը Նինայի երկնցուց։

—Որքան ալ տաք է ձեռքերնիդ, ըսաւ Նինա բա՛ն մը ունի՞ք։

—Ոչի՛նչ, Նինաս։

Ու Պէրթրան դուրս ելաւ։

—Որքան ալ գրուիչ ու կնահաճոյ է, ըսաւ ինքնիրեն Նինա, երբ մինակ մնաց։ Կը յուսամ որ երջանիկ պիտի ըլլամ հետը։ Եւ սակայն, տարօրինութիւն ունէր, շատ աղէկ գիտեմ, ասկէց զատ մտահոգ ալ կ'երեւար այս իրիկուն։ Կ'երեւայ թէ կը նախանձի կոր մարքիզէն, բայց չ'ուզեր ցուցնել իր այդ նախանձը։

Զարդասենեկին մէջն էր։ Հայելիին մօտենալով, մազերը շտկեց։

* * *

Կէս գիշերը կէս ժամ անցած էր։ Զանգակը հնչուեցաւ։

Ֆէլիսի, սպասուհին, որ արթուն կը մնար, դուռը բացաւ անմիջապէս եւ, առանց բառ մը իսկ ըսելու, մարքիզը առաջնորդեց զարդասենեակ՝ ուր Նինա պատրաստուած՝ իր զարդարանքնեքուն մէջ, կը սպասէր։

Սպասուհին քաշուեցաւ անմիջապէս եւ մարքիզ ու Նինա՝ դէմ առ դէմ գտնուեցան։

Առաջինը իր ամէնէն աւելի անթափանցելի դիմագծութիւններէն մէկը առած էր, եւ կը ժպտէր իր ամէնէն հեզնամիտ ժպիտովը, մինչդեռ նայուածքը բռնկած՝ կ'իջնէր ու կ'ելլէր Նինային եւ վերէն վար կը դիտէր զայն յայտնօրէն։

Նինա շատ լաւ կը ճանչնար մարքիզը, որպէս զի չկարենար հասկնալ անոր դիտաւորութիւնները։

Ոտքի ելաւ եւ թիկնաթոռ մը ցուցուց ըսելով.

(Շարունակելի)

արթնցեր ու վեր վազեր, տեսեր են որ ամբողջ սենեակը բոցերու մէջ է։ Սպասուհի աղջիկը՝ Զօի՝ իր տիկինին հագուստները ժողվելու ատեն մոմը զգեստին նեղս խոթեր է եւ ասկից բռնկեր են հագուստները։ Ոստիկանութիւնը արդէն հաստատած է թէ դիտմամբ չէ ձգուած այս հրդեհը։

ԵՐԵՔ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՈՃԻՐԸ. — Միթիլէնի 25 տարեկան Թումա անուն մարդ մը որ Ղալաթիա, Շարապ Իսքէլէսի աղեկից բժիշկներու նաւը մը ունի եղեր, երէկ կանուխին մէջ-տեղէն ծանր կերպով վիրաւորուած գտնուեցաւ Ղալաթիոյ Պալըգլը փողոցին մէջ։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննութիւն բանալով իբր կասկածելի ձերբակալեց քարահատ Լուքա եւ մաւնաւոր Միչօ անուն անձերը։ Հաստատուեցաւ թէ այդ երկուքէն մէկը անպատճառ կոիւի ժամանակ վիրաւորած է Թուման։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ մաքրանոցին մէջ սպասող 200է աւելի ազգատ խոյամ ուխտաւորներ Կայս. Իրատէի մը համաձայն Պէյրութի կուսակալութեան ծախքով պիտի ղրկուին իրենց տեղերը։

ՊՈԼՍՈՅ ռուսական դեսպանատան Բ. քարտուղար Պ. Բուտանովսքի Բեռլինի դեսպանատան Ա. քարտուղար անուանուած ըլլալով այսօր Բեթհերպսպուրկ կը մեկնի։

ՇԷՆՔԵՐԸ.—Պատկանեալ պաշտօնէութիւնը որոշած է որ թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառներու մէջ շինուելիք շէնքերու գետինններուն յատակագծերը նախապէս քննուին եւ անկէ ետքը շինութեան արտօնութիւն տրուի, որպէս զի շինութեանց օրէնքին հակառակ գործուելով ճամբաներու կանոնաւորութիւնը չխանգարուի։ Ասկից զատ, թաղապետական երկրաչափները ատեն ատեն պիտի երթան քննելու շէնքի շինութեան միջոցին։ Այս պարտականութեանց մէջ թերացողներու պարագային, պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին պաշտօնեաներու նկատմամբ։ Այն գաւառներու մէջ ուր թաղապետական երկրաչափներ չգտնուին, շինութեան յատակագիծները պիտի վաւերացուին Հանր. Շինութեանց երկրաչափներու կողմէ։

ՀՐԴԵՀ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ.—Կիպրոսէն Պէյրութ գացող Նիքոլսոն «Ալեքսանտր» շոգենաւին մէջ, ճամբան՝ դրդեհ պատահեր է։ Հրդեհը ծագեր է խոհանոցէն եւ յանկարծական արագութեամբ տարածուելով բոլոր ապրանքները այրեր է։ Շոգենաւին մէջ գտնուող ժողովուրդը սարսափելի կերպով ահ ու դողի կը մատնուի։ Անոնք կեանքերնին ազատելու համար կայմերէն վեր կը մագլցին, ուրիշներ նաւուն մէջ մէկ կողմէն միւսը կը վազեն։ Հրդեհը երթալով կը սաստկանայ եւ նոյն միջոցին, կին մը, երկու աղջիկներ եւ այր մը որոնք չփոթած մնացած էին, բոցերու փաթթուած, բոցերուն զոհ կ'երթան։ Անոնք Լիբանանցի ընտանիք մըն էին եւ հայրերնին միայն ազատեր է։ Շոգենաւին մէջէն չորս օտարականներ կեանքերնին ազատելու համար նաւակին մէջ կը մտնեն եւ չուանները կը կտրեն ծովը իջնելու համար, բայց անկումին զօրութեամբը նաւակը կ'ընկղմի եւ մարդիկը կ'անյայտանան։ Հրդեհը երթալով կ'ընդարձակուի եւ ճամբորդները նաւաստիներուն հետ ծովը կը թափին շոգենաւին մէջ գտնուող բոլոր գիւրալառ նիւթերը։ Հրդեհը շատ դժուարաւ կը մարի վերջապէս եւ «Ալեքսանտր» իր ողջ մնացած ճամբորդներովը Պէյրութ կը հասնի, ուր հարցաքննութիւն մը բացուած է հրդեհին ծագման պատճառներուն նկատմամբ։

ՏԱՐԻՒԼԽԱՅՐ. — Ազքատ տղոց համար վարժարան մը պիտի բացուի ինչպէս յայտնի է, Տարիւլխայր անուամբ։ Ասկէ առաջ որոշուած էր տղոց համար վարձել Վէզնէճիլերի մէջ Սաւֆէթ փաշայի ապարանքը եւ բացումը կատարել Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը։ Սակայն նկատելով որ այդ շէնքը պզտիկ եւ աննպատակայարմար է «Տարիւլխայր»ին համար, ուրիշ շէնք մը կը փնտռուի վարձու։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ չըջականերուն համբաւաւոր աւազակներէն Ապտուլլահ Սաիտ եւ Հասան Սէլամի անուն անձերը ձերբակալուած են։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ իրիկուն Սամաթիայի չիտակ ճամբային անցնող Բէզրօ կառապանին Թրամուէյի կառքը, տեղւոյն բնակիչներէն զարբին Գաբրիէլ տղայի մը տարեկան տղան՝ Հայկը կոխոտեց։ Հայկ մարմնոյն զանազան կողմերէն վիրաւորուելով հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ՆՇԱՆՏՈՒՔԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ. —

Զեռնհաս պաշտօնարանը գուշակի թէ զինուորներուն եւ թէ ժողովուրդին համար նշանտուքի սովորութիւնը արգիլեց, որովհետեւ գաւառներու մէջ յոռի սովորութեամբ մը, աղջիկներն ու մանչերը տղայութենէն կը նշանեն ու շատ անգամ կը պատահի որ տղան հարսնիքէն առաջ օտար երկիր կ'երթայ մինակ ձգելով իր նշանածը, որ աղջին կ'առեւանգուի ուրիշ տղի մը կողմէ, որով երկու ընտանիքներու մէջ հակառակութիւն կ'իյնայ եւ շատ անգամ ալ ոճիրներու տեղի կու տայ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Ծխախոտի Ռէժիին սովորական ընդհանուր ժողովը գումարուեցաւ երէկ կէս օրէն վերջ ժամը մէկուկէսին, ընկերութեան Ղալաթիոյ կալուածին մէջ։ Ներկայ բաժնետէրերը 16 հոգի էին եւ կը ներկայացնէին 48.262 բաժնեթուղթեր ու 186 ձայն։ Ժողովին կը նախագահէր հրամանատար Պէրժէ եւ ռէժիի գործերը Նուրի պէյ ներկայ էր Կայս. Կառավարութեան կողմէ։ Ընդհանուր տնօրէնութեան Ա. քարտուղարը գումարման հրաւէրի զեկոյցը կարդալով, ժողովը օրինաւորապէս կազմուած հռչակուեցաւ։ Յետոյ, ընդհ. տնօրէնութեան առաջին քարտուղարը կարդաց ընկերութեան 18րդ տարւոյն այսինքն փետր. 28/13 մարտ 1902ին վերջացող տարիին տեղեկագիրը։ Այս շատ ընդարձակ ու մանրամասն տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ այդ 18րդ տարւոյ զուտ շահը եղած է 299,291.89,02 օսմ. ոսկի այսինքն նախորդ տարուանէն 19,344.93,35½ օսմ. ոսկի աւելի։ 299,291.89,02 օսմ. ոսկիի այս զուտ շահէն պակսեցնելով դրամագլուխին %8 տոկոսը որ կ'ընէ 140,800 ոսկի, կը մնայ 158,491.89.02 ոսկի, որուն %5ն ալ, 7,924.59,45 ոսկի՝ հիմնադիրներուն կը պատկանի։ Մնացեալ 150,567.29,57 ոսկին պիտի բաժնուի շահակիցներուն միջեւ սա՛պէս.—

30% Կառավարութեան	45,170.18,87
35% Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչութեան	52 698.55,35
35% Բաժնետէրերուն	52,698.55 35
Գումար Օ. Ո.	150,567.29,57

Ռէժիի ընկերութեան 18րդ տարւոյ շահերուն վրայ բաժնետէրերուն ինկած մասն է՝

Վճարուած դրամագլխին	
8% տոկոսը	140 800
Մնացեալ շահին	
35%ը	52.698 55,35
Գումար Օ. Ո.	193.498.55,35

Այս գումարէն պէտք է հանել դրամագլուխին %6ը (105,000 Օսմ. Ոսկի), բաժնետէրերուն. կը մնայ 87.898.55,35 օսմ. ոսկի, ասոր 41 հազար 582.76,40 օսմ. ոսկին պէտք է պակսեցնել իբր պահեստի գումար. կը մնայ 46,315.78,95 որուն 5%ը, 2,315.78,95 ոսկին վարչական խորհուրդինն է։ Մնացեալ 44,000ը բաժնետէրերուն պիտի բաշխուի։ Այսպէս, բաժնետէրերը, թիւ 18 կտրոնին փոխարէն պիտի ստանան իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի համար 17ֆր., այսինքն 74,80 ղրշ., ոսկեդրամ։

Ռէժիի Վարչական Խորհուրդէն երկու անձեր Շառլ Մալէ եւ Կիւսթավ տը Մասթինէր մեռած եւ երրորդ մը՝ տօքթ. Լինտաու պաշտօնէ քաշուած ըլլալով, տեղեկագրին մէջ բռուածին համաձայն, անոնց տեղ պաշտօնի կոչուած են՝ Հանր. Պարտուց Վարչութեան մօտ գերման բաժնետէրերու պատուիրակ Պ. Շառլ Թէսթա, Օսմ. Պանքային վարչապետ Պառօն տը Նոյֆլիզէ եւ Վիէննայի Քրէտի Անսթալթին տնօրէն Պ. Ժիւլ Նօսալ։

Տարեկան ընդհանուր տեղեկագրին ընթերցումէն վերջ խօսք առաւ հրամանատար Պէրժէ եւ երկար ճառի մը մէջ գոհունակութիւն յայտնեց ընկերութեան 18րդ տարւոյն այսքան արդիւնաւոր ըլլալուն համար եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Վարչական Խորհրդոյ անդամներուն։ Յետոյ կատարուեցաւ քուէարկութիւնը։

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՒՍՏՐԻԱՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ,
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ.
Դրամագլուխ, Պահեստ
Եւ Երաշխաւորութեան գումար
ՖՐԱՆՔ 7.500.000
Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա
ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ
Ընկերութիւնը չներկայացուած
Գաւառներու մէջ Գործակալներ
ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Չէչիս խան, թիւ 1—2

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏԸ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՔ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐԸ

ԿԻՒՄՇԵԱՆ ԿՏԱԿԸ

Խառն Ժողովը այս առտու գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը. Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Կրօնական Ժողովէն ներկայ էին Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը, Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, եւ Տ. Յովհաննէս Շահպազեան ու Տ. Կարապետ Սանտալճեան Աւագ քահանաները։ Իսկ Քաղ. Ժողովէն՝ բոլոր անդամները։

Ս. Պատրիարքը Ժողովին հաղորդեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրելեաց ցանկը որ երեք իրիկուն ուշ ատեն Դատական Նախարարութեան կողմէ վերադարձուած էր։

Նկատողութեան առնելով Բ. Դրան կողմէ՝ ի պատասխան Պատրիարքական Թագրիրին՝ ուղղուած Ծանուցագիրը, ընտրելի նշանակուեցան՝

1.—Բարթողիմէոս Արքեպիսկոպոս Զամչեան։

2.—Սահակ Եպիսկոպոս Խապայեան։

3.—Մովսէս Եպիսկոպոս Կէօմիւրճեան։

Ժողովը որոշեց անմիջապէս հեռագրաւ հրահանգ ուղղել Ատանա, Պատր. պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի, եւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Կիրակոս Սրբազանի որպէս զի ընտրողական ժողովը գումարուի եւ վերջնական ընտրութիւնը կատարուելով տեղեկագրուի Պատրիարքարան։

Հրահանգ պիտի տրուի նաեւ որ ընտրողական ժողովը չցրուի ընտրութենէն վերջ, այլ սպասէ Պատրիարքարանի հրահանգին։

* * *

Ս. Պատրիարքը Ժողովին յայտնեց թէ՝ Պատրիարքարանի սեղանից սընտուկին մէջ կնքուած ծրար մը կայ, որուն պահարանին վրայ հանդուցեալ Խորէն Պատրիարքի ստորագրութեամբ սա արձանագրութիւնը կ'երեւայ. «Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, Ամէն։ Սոյն պահարանիս մէջ ամփոփուած մի պատուական եւ բարեպաշտօն ազգայնոյ ինքն իր յօժարութեամբ բրած վագֆին վերաբերեալ թուղթն է, որ չպիտի բացուի որչափ ինք կենդանի է, միայն թէ երբ ինք ուզէ, իրեն պիտի տրուի, իսկ երբ վախճանի Վարչութիւնը բանալով պիտի գործադրէ ինչ որ կը պահանջէ ներփակ թուղթը։ Սոյն վագֆին որոյ կողմանէ եղած լինելն յայտնի ըլլալու համար, նոյն իսկ վագֆ ընող անձին անուան վկայական տրուած, եւ որպէս զի յետ մահուան բարեպաշտին՝ Վարչութիւնն եւս տեղեկութիւն ունենայ, իմ տուած վկայականին բնագիրն երեք պատճէնի վերածելով, երեք անձանց մէկն մի օրինակ պիտի տայ, որոց պարտքն է մահը իմանալնուն պէս իմաց տալ Վարչութեան։»

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊՍ. ԱՇԸԳԵԱՆ

Ժողովը նկատելով որ այս կտակագրին հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Կիւմշեանի ըլլալը չի յայտնուիր, անպատշաճ դատեց բանալ, եւ անոր պահպանութիւնը Ս. Պատրիարքին յանձնեց, մինչեւ որ ըստ իմաստի արձանագրութեան, վարչութեան տեղեկութիւն մը տրուի թէ իրօք Կիւմշեան էֆ.ի կը վերաբերի այս կտակագիրը։

Դարձեալ Ս. Պատրիարքը ուրիշ պահարան մը ներկայացուց, որու վրայի արձանագրութենէն կը յայտնուէր թէ՝ Կիւմշեան էֆ.ի 50 ոսկւոյ վագֆին հէօճէթին բնագիրը կը գտնուի անոր մէջ։ Այս պահարանը բացուելով, կարդացուեցաւ թէ՛ հէօճէթը եւ թէ Խորէն Պատրիարքի մէկ գիրը, որմէ իմացուեցաւ որ Կիւմշեան էֆ. վագֆի դրութեամբ նուէր ընելու միջոցը ազգին ծանօթացնելու համար հաստատած էր այդ 50 ոսկւոյ վագֆը, անոր հասոյթին մէկ մասը յատկացնելով Կեսարիոյ մէջ իր բացած վարժարանին։ Ժողովը Ս. Պատրիարքին յանձնեց այդ մասին պէտք եղածը ի գործ դնել։

Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Երէցեան Տ. Գէորգ Սրբազան, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական տեղապահին եւ պատգամաւորներու գումումին վրայ, մտադիր է իր կողմէ ալ գրել Երուսաղէմ՝ Խապայեան Սրբազանի՝ որպէս զի չհրաժարի կաթողիկոսութեան ընտրելիութենէ։

×

Բարթողիմէոս արքեպիսկ. Զամչեան հրաժարեր է Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ընտրելիութենէ, եւ իր հրաժարականը պիտի ղրկէ առ որ անկ է։

×

Կարնոյ առաջնորդ Զաւէն Ծ. վարդապետ կը գրէ Պատրիարքարան թէ երկրաշարժէն վնասուած եկեղեցւոյն շինութեան համար շնորհուած Կայսերական Իրատէն ընդունեց եւ անմիջապէս շինութեան ձեռնարկուեր է։ Շինութեան գործը փութոյ պնդութեամբ առաջ կը տարուի եղեր, որպէս զի ձիւն չտեղացած կարելի ըլլայ աւարտել։ Կամարներու նորոգութիւնը պիտի թողուի յառաջիկայ գարնան, որովհետեւ երկար ժամանակի կը կարօտի եւ ձմեռն ալ մօտալուտ է։

×

Պոլսոյ Պելճ դեսպանատան խորհրդական Ֆրէտէրիք Վան տէն Սթայն կոմսին ամուսնութեան առթիւ, Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկած էր Պրիւսէլ։ Կոմսը եւ կոմսուհին այս շնորհաւորական հեռագրին համար շնորհակալութիւն յայտնած են եւ խոստացեր են անձամբ կ'երթալ գալ, Պոլիս վերադառնալնէն վերջ։

×

Բաղէշի Վեհմ. կուսակալը Աղերդ գացած ըլլալով, Առաջնորդ Փառէն վարդապետ այցելութիւն տուեր է Ն. Վսեմութեան, եւ կրթական ու եկեղեցական կարգ մը խնդիրներու կարգադրութիւնը խնդրեր է։ Փառէն վարդապետ Վսեմ. կուսակալին հետ Տէհ մեկներ է։

×

Այսօր, Պատրիարքարանի կողմէ կը ղրկուին Գալֆայեան Որբանոցի Տիկնանց Խնամակալութեան անդամներուն պաշտօնը հաստատող գրութիւնները։ Նաեւ կը հրաւիրուին նիստ գումարելով իրենց դիւանը կազմելու։

×

Խասգիւղի Գալֆայեան որբանոցին հետեւեալ նոր նուիրատուութիւնները եղան.—Տեարք՝ Շահպազ Խաչիկ եւ Յ. Կարագեան մէկ մէկ օսմ. ոսկի, Մկրտիչ Ալչըճեան կէս անգլ. ոսկի, Կարապետ Չէչէեան կէս օսմ. ոսկի, Փառնիկ Սեպուհեան 20 ղրշ., Տիգրան Թօգատեան 2 օսմ. ոսկի։

×

Պէշիկթաշի եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհուրդը ասկէ առաջ հրաժարած էր, առարկելով թէ իր պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած է։ Միայն, թաղին գործերը բոլորովին երեսի վրայ ձգելու համար, քանի մը անդամներ առժամապար կը շարունակէին պաշտօնավարել։ Այս վերջիններն ալ նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, խնդրեր են որ նոր ընտրութեան հրահանգ ուղղուի նոյն թաղը։

×

Բաղէշի առաջն. փոխանորդ Պետրոս վարդապետ հրաժարած էր, բայց Ս. Պատրիարքը հեռագրաւ մերժեց անոր հրաժարականը։ Եւ բսել թէ Գալֆաքճեան Եղնիկ վարդապետ տակաւին կը ցեցերի Խարբերդի կողմերը։

×

«Մուրհանդակ» այս առտու կրկին իր սովորական թմբուկը կը զարնէ՝ Եղնիկ վարդապետի խնդրին շուրջը։ Թէ որչա՞փ ազդմելի են իր փաստերը, ասկէ կարելի է հասկնալ սա պարագայէն՝ որ մեր հնարիմաց պաշտօնակիցը կատարեալ պաղպրինութեամբ Եղնիկ վարդապետը գերազանց կը գտնէ Մուշեղ վարդապետէն։ Այս ատրճան, անհիմն ու ծիծաղելի պատճառաբանութիւններով չենք գիտեր թէ դատ մը կը պաշտպանո՞ւի։

ՎԱՂ ԻՐԻԿՈՒՆ
ԿԱՆՈՒԽ ԳԻՄԵՑԷՔ
«ԷՖԹԱԼՕՖՕՍ»
ՈՒՇ ԳԱՑՈՂԸ ՏԵՂ ՉԻ ԳՏՆԵՐ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 22 Հոկտ.—Փուքոյի ճօճանակին վրայ փորձերը կրկնուեցան այսօր Բանթէոնի մէջ, ի ներկայութեան հանրային կրթութեան նախարար Պ. Շօմիէի, եւ հանրային շինութեանց նախարար Պ. Թրուիյոյի։ Փորձերը վարուեցան Պ. Ք. Ֆլամմարիոնի կողմէ, եւ կատարեալ յաջողութիւն մը ունեցան։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Տրմանիի յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը՝ հինգշաբթի (այսօր)։

ԲԱՐԻԶ.—Հանույի ցուցահանդէսին բացումը յետաձգուեցաւ մինչեւ Նոյեմբեր 16 անընդհատական անձրեւները թէյ տուած չըլլալով որ նախապատրաստութիւնները պէտք եղածին պէս աւարտին։

ՆԻՍ.—Բարթօլտի Թագաւորին մայրը, Մարիա Բիա Թագուհին, այսօր մեկնեցաւ Նիսէն Մօնքալիէրի երթալու համար։

ՔՈՓԷՆՀԱԿ. — Դանիական խորհրդարանը գրեթէ միաձայնութեամբ մերժեց Դանիական Անթիլեաններու Մ. Նահանգներու վաճառելու մասին պատրաստուած ծրագիրը։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Թագուհին ծննդաբերութիւնը կը սպասուի նոյեմբերի երկրորդ կէսին։ Եթէ մանչ ըլլայ նորածինը, Հառմի իշխան տիտղոսը պիտի ստանայ։

ԱԹԷՆՔ.—Կը հաւաստուի թէ՝ այն պարագային ուր Զայիմիս դահլիճը մեծամասնութիւն չստանայ ընտրութիւններու ատեն, թագաւորը պիտի կազմէ արտաքոյ կարգի խորհրդարանական դահլիճ մը, մինչեւ նոր խորհրդարանին նախագահ ընտրութիւնը, ընտրութիւն՝ որ պիտի ցուցնէ իւրաքանչիւր կուսակցութեան ուժը։

ՊԷՍԹ.—Ջուլերիրոյ նախկին նախագահ եւ Դաշնակցային Խորհուրդին անդամ Պ. Հաուզէր մեռաւ։ Ծնած էր 1837ին։

ԲԷՇՏԱ.—1903 տարւոյ նախահաշիւը որ այսօր խորհրդարանին ներկայացուեցաւ ծախք ցոյց կու տայ՝ 1,090,462,670 քուրոն որուն երկու միլիոնը իբր յաւելուած կայս. անձնական գանձուն։ Նաեւ 1,090.936.474 քուրոն ծախք, որով 473,804 քուրոնի յաւելում մը կ'ենթադրուի։

ՎԻԷՆՆԱ.—Երեսփոխանական ժողովոյ այսօրուան նիստը շատ աղմկալից եղաւ։ Քանի մը հարցազրութիւններու անմիջական վճարման թեան ենթարկուելու խնդրին առթիւ։ Չեհ երեսփոխան Պ. Սէհնալ չեհ լեզուով ճառ մը սկսաւ։ Գերման արմատականները բուռն կերպով բողոքեցին եւ սկսան նախատել չեհերը։ Այս վերջինները յարձակեցան գերման երեսփոխաններու վրայ, ուրկէ խառնաշփոթութիւն մը առաջ եկաւ եւ նիստը ընդհատուեցաւ։ Քիչ վերջը նիստը բացուեցաւ թէեւ, բայց նոյն անկանոնութեամբ յարատեւեց՝ չեհ լեզուով խօսուած ճառերուն պատճառաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ցուցաստանի թագաւորը Բարիզէն հոս հասաւ. քանի մը օր միայն պիտի մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պօթա, Տէվէթ եւ Տըլարէյ զօրավարները հոս հասան։ Կը յայտարարեն թէ մտադիր չեն Պ. Չէմպըրլէյնէ ունկնդրութիւն մը խնդրել։

ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22 Հոկտ.— Բեզրապուրկ-Վարշաւա ճեպընթաց կառախումբը գծէն ելաւ։ Բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան։

ԲԱՐԻԶ.—Սերպիոյ փոխառութեան վերջնական կնքումը յետաձգուեցաւ, Սերպիոյ նախարարական տագնապին պատճառաւ։

ԵՐԿՈՒ գրաշարի պէտք կայ, որոնցմէ մէկը պէտք է ըլլայ վարժ եւ միւսը աշակերտ։

9

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Յօդ ԽԳ. — Նախորդ յօդուածին համաձայն, բնակութիւննին ուրիշ տեղ հաստատողներէն անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի հաստատուին, պարտաւոր են իրենց զինուորական ծառայութեան վերաբերեալ գործողութիւնները կատարել իրենց ծննդավայրին մէջ։ Իսկ մնացեալները, այսինքն գաւառակէ մը ուրիշ գաւառակի մը մէջ փոխադրուողները զինուորական ո՛ր կարգին պատկանելնուն համար, թէզքերէ մը պիտի առնեն իրենց ծննդավայրի մարդահամարի վարչութենէն, իրենց տեղափոխուած վայրին մէջ կատարելու համար զինուորական ծառայութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Այս թէզքերէին համաձայն, տեղական կառավարութիւնը եւ րէտիֆ սպաները ըստ օրինի հարկ եղած տեղեկութիւնները պիտի տան տեղւոյն քաղաքային եւ զինուորական պաշտօնեաներուն։

Յօդ. ԽԴ. — Մարդահամարի տոմարներուն մէջ արձանագրուողներէն անոնք որ մէկ նահանգէն ուրիշ նահանգ մը կամ Պոլիս կ'ուղեւորին եւ առժամեայ բնակութիւն կը հաստատեն, երբ իրենց անցագիրները առնելու համար իլմուխապէրները ներկայացնեն, անոնց նշանակուած տեղափոխութեան պարագաները միայն դէպքերու տետրակին մէջ պիտի արձանագրուին։ Անոնք իրենց գացած տեղէն առնելիք իլմուխապէրը, ինչպէս նաեւ անցագիրը, մինչեւ տասնհինգ օր պէտք է ներկայացնեն տեղւոյն մարդահամարի վարչութեան, հարկ եղած տեղափոխման գործողութիւնները կատարուելու համար։ Նմանապէս, դէպքերու տետրակին մէջ արձանագրուելէն յետոյ միայն օսմ. թէզքերէներն եւս պիտի նշանակուի հարկ եղածը։ Անոնք որ տասնհինգ օրուան մէջ, իրենց իլմուխապէրը եւ անցագիրը չեն տանիր մարդահամարի վարչութեան, վերոգրեալ գործողութիւնը կատարուելու համար, քսանհինգ ղրուշ դրամական տուգանքի պիտի ենթարկուին։

Յօդ. ԽԵ. — Նախորդ յօդուածին համաձայն, բնակավայրի փոփոխութիւն կատարողները, իրենց տեղը վերադառնալու կամ ուրիշ տեղ երթալու պարագային, երբ մարդահամարի վարչութեան ներկայանան, իրենց անցագիրը կամ պայմանաժամը չլրացած անցագիրը վիզէ ընել տալու համար, իրենց մեկնումը պիտի նշանակուի դէպքերու տետրակին մէջ։

ՄԱՍՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յօդ. ԽԶ.— Գաւառակներու մարդահամարի պաշտօնեաները ամէն երեք ամիսը մէկ անգամ, գիւղերուն մէջ պտտելով գործառնութիւնները պիտի քննեն։ Իսկ գաւառներու մարդահամարի պաշտօնեաները վեց ամիսը անգամ մը պիտի ընեն այս քննութիւնը գաւառակներու կեդրոններուն մէջ. Նահանգի տեսուչներն ալ տարին մէկ անգամ բոլոր գաւառներու եւ գաւառակներու կեդրոնները պտտելով՝ պիտի քննեն մարդահամարի գործառնութիւնները։

(Շարունակելի)

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 9 Հոկտ.		
Օսմ. Բոն. Սէրի Դ. Օ.Ո.	30	07
Ամէնէն բարձր գին »	30	20
» վար գին »	30	01
Ռումէլի երկաթ. Փր.	115	87
Ամէնէն բարձր գին »	116	75
» վար գին »	114	75
Թրամվայ »	145	—
3 օրուան Քոնսոլիտ	320	—
3 » Երկաթուղի	2	—
ՓԱՑՈՒՄ, 10 Հոկտ.		
Օսմ. Բոն. Սէրի Դ. Օ.Ո.	30	12
» ժամ 5ին «	30	11
Ռումէլ. երկաթուղի Փր.	115	62
» » ժամ 5ին »	115	62
Թասլագ Թիւրք Ռէժի	15	50
Ըրկարէթ, Սէրի A	0	20
» » B	0	90
Պանք տը Մէթէլին	8	50
Ադրիոն տէ Թրամուէյ	5	47
Ժուրիանա	1	32
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	82

Սոս. Օթ. տը Ֆիլ է տէֆ	19	—
Ադրիոն Գոմմէրսիալ	1	50
Թօպագօ Գորբօրէշըն	0	09
Նէթէրլէնտ Ժէնէրալ	0	7
Անատոլ. Երկաթ. Ադս.	10	85
» » Սէրի A	518	—
» » » B	512	—
Պանք տը Սալօնիք Ադս.	164	—
5% Հէլլէնիք 1881	210	—
Պանք Նասիօն. Յուն.	413	50
Լօրիիւմ	80	50
Թրամվայ	148	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	496	—
Հերքօզի ջրի Ընկ.	256	—
Թրամվէյի Ընկ.	495	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիփ.	261	50
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	108	1/8
» » » չէք	109	12
Բարիզ » »	23	17
» » » չէք	23	—
Պերլին անտոկոս չէք	18	74
Ւիէննա Աւստրիական	21	81

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլ. Ոսկի	109	37
20 Ֆրանգնոց	87	13
20 մարքնոց	106	30
Բօլ Իմփէրիալ	90	—
Բեշլիք	51	09
Մէճիտիէ արծաթ	108	01
Մէճիտիէ քառորդ	107	—
Մէճիտիէ մանրուք	103	
Պէշլիք	103	20
Մէթալիք	102	30
Ռուսի արծաթ	68	20
Շիլին	109	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	86	30
» » ռումէն.	86	—
» » իտալեն.	81	20
Ռէճինա	09	—
Ռուսի թղթադրամ	8	65
Ֆլորին »	9	04
Մարք »	107	—
Տրախմի »	37	40
Անգլ. ոսկի »	109	20
Ֆրանս. » »	87	10
Ռումէն. » »	86	20
Պուլկ. » »	86	20
Իտալ. » »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 21 Հոկտ.		
3% Ֆրանսական	99	92
3½% »	101	20
Օսմ. Քոնս. D	28	45
Ռումէ. Երկ.	119	—
Օսմ. Ռէժի	360	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	588	—
Օսմ. Մաքս	512	—
Օսմանիէ	475	—
Քրէտի Լիոնէ	—	
5% Իտալական	102	70
Սպանիական արտաքին	86	40
Թէմպլէյի փոխառութ.	465	—
Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	276	—
Գասապա երկթ.	371	—
Թրամվայ Քոնս.	148	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	12

Լոնտոն, 21 Հոկտ.		
Անգլ. Քոնս.	93	18
Օսմ. Պոնտ B	54	25
» C	30	75
» D	28	12
Օսմ. Պանքա	13	37
Էժիփթիէն Իւնիֆիէ	109	50
Տօմէնիալ	106	—
Արժանթին երկաթուղի	14	25
Գասապա »	86	—
5% Հելլենական 1881	42	50
Փոնտ »	32	—
Մոնոբոլ »	44	50
Պուլկար 1888 6%	01	50
Թրամվայ Քոնս.	06	57
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	25	33

Վիեննա, 21 Հոկտ.		
Ռումէ. Երկթ.	112	—
Օսմ. Ռէժի	326	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	20
Պրիւքսէլ, 21 Հոկտ.		
Պոնտ Օսմ. Սէրի D	28	05
Ռումէ. երկաթուղի	118	25
Պերլին, 21 Հոկտ.		
Ռումէ. երկաթուղի	120	—
Ռուսի (100ր)	216	12
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	27

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԵՒ
ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 91
Այս վաճառատան մէջ, որ քիչ ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը գտնուին բոլոր վիրաբուժական եւ ակնաբուժական գործիքներ:
ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ
Ղալաթիա, Մերճիմեանի փողոցի անկիւնը
ՄՕՐԻՍ ՖԱՐԱՃԻ
Maison Française Fondée en ...
Այս վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական ամեն տեսակ գործիքներ, ...
ՎԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ
15
8. 8. Թոխաթլեան
15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿԸՆԱՅ
2-3 օրէ անցնելով ...
ԱԼ. Մարգարեան

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1865
Մանկավարժական գրքեր
ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, թիւ 57

Դպրոցական Ա. ՏԵՐԵԱՆ
Տպագրական Վաճառատուն

ՍԵՐԱՖԻՄ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ԴԵՐՁԱԿԻ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Ճիգեր Թիւճճի սիւնից, թիւ 25.
ԳԻՆԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

Լուսանկարչատուն
Տ. ԺՕՋԷՔ
360, Բերա, Մեծ-Փողոց, 360

ԹՈՎՄԱՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Մեծ վաճառատուն հեծանիւներու

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ԱՊՈԼԼՈՆ
Բերա, Մեծ փողոց թիւ 397

SAMUEL MENASSE & Cie
Western Assurance Company
ՈՒԷՍԹԸՐՆ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (9)

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ
ԱՂՋԻԿԸ

Գ.

ՏՂԱՆ ԵՒ ԱՂՋԻԿ

Օկիւսթ ձգեց որ Բօքօ զինքը քաշէ տանի։ Եւ մինչ, պտոյտ վարի է ըսելով, կէս ժամ ալ քալեցին։ Վերջապէս, կազմեալ ճամբու մը եզերքին վրայ, ողորմելի խրճիթ մը երեւցաւ, որուն տանիքը կապոյտ յարդէն շատ մը ծակեր թափած էին։

—Ահա եկանք, պոռաց Բօքօ, տուներնիս կը տեսնե՞ս կոր։

Ցնցոտ Օկիւսթին թեւէն քաշելով սկսաւ վազել։

Խրճիթին առջեւ նստած էր պառաւ կին մը, նիհար, կռնակը կորացած, ... Պառաւը սուր ու բարձր ձայնով մը պոռաց.

—Վերջապէս եկար, ծոյլ անպիտան ...

(Շարունակելի)